

PREVENCE SYNDROMU VYHOŘENÍ

MUDr. Jitka Rathauská, MBA
EU Academy

1. 6. 2023, Olomouc

Syndrom vyhoření (burn-out) je:

- **syndrom tělesného, duševního a emočního vyčerpání**
- ztráta profesionálního zájmu o věci, které nás dříve naplňovaly
- postihuje především lidi v **pomáhajících** profesích, osoby **přecitlivělé**, příliš **zodpovědné** a **perfekcionisty**
- příčinou je **nezvládnutý dlouhodobý stres**, především emoční, a rozčarování až frustrace
(5 fází: nadšení, stagnace, frustrace, apatie, intervence)
- duchovní příčina: **volání po změně v mentálním vzorci**

3 nejčastější „mentální“ příčiny jsou:

1. Neschopnost říkat „NE“
2. Přílišné přebírání zodpovědnosti za jiné
3. Vyhýbání se či neschopnost řešit konstruktivně konflikty

Ad 1. Neschopnost říkat „NE“...

...vzniká již ze samotné podstaty lékařského povolání („pomáhající“ profese)

Lze změnit:

1. Uvědomit si, že s něčím nesouhlasím
2. Naučit se komunikovat svůj názor
3. Najít vhodnou formu odmítavé komunikace

= pomalý proces od **sebeznásilňování** (uspokojování potřeb okolí) ke **zdravé sebelásce** (uspokojování svých potřeb) k rovnováze

Ad 2. Přílišné přebírání zodpovědnosti za jiné...

... z důvodu nevyjasněných zodpovědností:

Lékař je zodpovědný za:

- **léčebný postup** (lege artis)
- vůči instituci, pro kterou pracuje

A spoluzodpovědný za:

- výsledek léčby
- vztah s pacientem

Pacient je zodpovědný za:

- **výsledek léčby**

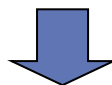
A spoluzodpovědný za:

- léčebný postup
- vztah s lékařem

Přijetí zodpovědnosti pacienta za výsledek léčby je již „léčebné“

Proč?

- přijetí zodpovědnosti za svůj život je vždy zdravým postojem, který sám o sobě „léčí“
- každý člověk, tedy i pacient, je expertem na svoje problémy (v hloubi duše zná důvody jejich vzniku)
- tedy i pro léčbu lze využít pacientových „zdrojů“
- podaří-li se pacienta „**zkompetentnit**“, zvyšujeme i **adherenci** k léčbě a též snižujeme riziko opakování stejných potíží

šetříme: čas, svou energii, finanční náklady na léčbu

Zkompetentňování pacienta je účinnější, přijmeme-li tezi:

TEZE:

**pacient je sám na sebe expertem,
a lze využít jeho vnitřní zdroje**

(síla, motivace, vůle, energie)

Pro zkompetentňování pacienta je dobré chápat principy „pomáhání“:

KONTROLA = vše pacientem **nevyžádané**, vede k závislosti na lékaři

péče – **dozírání** – **přesvědčování** – **vyjednávání**
100% k   **75% k**   **50% k**   **25 % k**

VS.

POMOC = vše pacientem **vyžádané**, vede **0 % k** k **převzetí zodpovědnosti** pacientem

Důležité je rozlišovat, **KDY** je **CO** vhodné použít.

Jak tedy „zkompetentnit“ pacienta?

Používáním **otevřených otázek** typu:

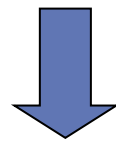
- **co** potřebujete vysvětlit, abyste rozuměl principu Vaší léčby?
- **co** Vás motivuje k léčbě?
- **jak** byste si představoval svůj léčebný režim Vy?
- **co** navrhujete Vy sám, aby se Váš stav zlepšil?
- **co** pro Vaši léčbu jste schopný/ochotný udělat Vy?
- **jaké** změny ve svém životě dokážete udělat Vy sám, abyste zvýšil šanci na své vyléčení?
- **co** si myslíte Vy o důvodu vzniku Vašich potíží?
- **jak** bych Vám ještě mohl/a pomoci, aby se Váš stav zlepšil?
atd....

Zkompetentňovat lze i sebe sama...

...vhodnou **sebereflexí**:

- přičetnost (jsem si vědom svých činů)
- sebereflexe 1.řádu (reflektuji své chování)
- sebereflexe 2. řádu (reflektuji své myšlení)

„PROČ MI TO DĚLAJÍ / **TĚLO DĚLÁ**“

„PROČ **SE** MI TO DĚJE / **JÁ TĚLU DĚLÁM**“

Ad 3. Vyhýbání se konfliktům vede...

...k narůstání emočního stresu!

(emoce se vždy stejně projeví, ale **nekontrolovaně** či **neadekvátně!**)

Lze změnit:

- uvědomit si, že každý konflikt je „**výzva**“ (znamená **posun obou stran**), tj. konflikt je vývojový nástroj

- konflikt nutno řešit **včas**, tedy co nejdříve po:

- 3 kroky pro sebe a 3 kroky pro „partnera“:

popsat situaci-pojmenovat své pocity-pojmenovat své potřeby, resp. žádost pro příště

- pokud se nedohodnu, nutno „vyjednávat“ a důsledně „dodržovat“ definované hranice

Děkuji vám za pozornost.

www.euacademy.cz

1. 6. 2023, Olomouc